

מטעמי תורת זילים

פרשות בהר בחקתי – כל השביעות חביבות

התורה מצוה על שמיטת הארץ, שנאמר "דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם כי תבאו אל הארץ אשר אני נתן לכם ושבתה הארץ שבת לה: שש שנים תזרע שדך ושש שנים תזמר פרמך ואספת את תבואתה: ובשנה השביעת שבת שבתון יהיה לארץ שבת לה שדך לא תזרע וכרמך לא תזמר: את ספית קצירך לא תקצור ואת ענבי נזירך לא תבצר שנת שבתון יהיה לארץ" (ויקרא כה, ב-ה).

ויש להבין, מדוע נבחרה דווקא השנה השביעית אשר באה לאחר שש שנות עבודה בשדה, להיות מקודשת בקדושת השמיטה?

יש שבעה כוחות טומאה בעולם וכנגדם שבעה שמות ליצר הרע

ליצר הרע יש שבעה שמות – שטן, טמא, שונא, אבן מכשול, ערל, רע, צפוני (זוהר פרשת פקודי רסג ע"א ד"ה דכמה סטרין. אמנם במסכת סוכה דף נב ע"א משמע שיאבן מכשול זה שני שמות נפרדים של יאבן ומכשול, ולפי זה משמיטים את השם שטן). שבעה שמות אלו מאפיינים את 'שבעה כוחות הטומאה' שהביא הנחש הקדמוני לעולם (מהרש"א על גמ' קידושין דף כט ע"ב) אשר היצר הרע כלול מהם (בן איש חי הקדמה לפרשת לך לך שנה שניה ד"ה יוהנה הוצרך עי"ש), והם עצמם שבעה כוחות טומאה של הס"מ שרו של עשו הרשע (צמח דוד על התורה למחבר שו"ת בית דוד פרשת בלק ד"ה ויאמר בלעם אל בלק). כוחות טומאה אלו הם גם כנגד שבע מדרגות של היכולות הקיימים בתוך גיהנום – היכל הנקרא בור כנגד שם 'שטן', היכל הנקרא שחת כנגד שם 'טמא', היכל הנקרא דומה כנגד שם 'שונא', היכל הנקרא טיט היון כנגד שם 'אבן מכשול', היכל הנקרא שאול כנגד שם 'ערל', היכל הנקרא צלמנות כנגד שם 'רע', היכל הנקרא ארץ תחתית כנגד שם 'צפוני' (זוהר פרשת פקודי דף רסג ע"א עד דף רסח ע"א).

זה הטעם שנגזר בחלומו של פרעה שיהיו שבע שנות רעב במצרים, כפי שפטר יוסף הצדיק לפרעה את חלומו ואמר "ושבע הפרות הרקות והרעלת העלת אחריהן שבע שנים הנה ושבע השבלים הרקות שדפנות הקדים יהיו שבע שני רעב: הוא הדבר אשר דברתי אל פרעה אשר האלקים עשה הראה את פרעה" (בראשית מא, כו – כח), ושנות הרעב שראה בחלומו היו כדי להכניע את קליפת ערות מצרים. לכן היו שבע שנים על מנת להכניע את שבע כוחות הקליפה (דברי משהי לתלמיד הבעש"ט פרשת מקץ ד"ה ויבן). וכאשר עם ישראל היו במצרים הם שקעו בתוך טומאת מצרים. לכן כשיצאו משם הם היו צריכים לספור שבעה שבועות שנאמר "ושבעה שבעת קרבן לך מהחל חרמש בקמה תחל לספור שבעה שבעות" (דברים טו, ט), ועל ידי כן יצאו מהשפעת 'שבעת כוחות הטומאה' ויכלו לקבל את התורה. הציווי לספור שבעה שבועות דומה לאישה הסופרת שבעה נקיים מפני טומאת הנדה, רק שעם ישראל היו צריכים לספור תקופה יותר ארוכה משבעה ימים, בגלל ריבוי הטומאה שהיה להם (נאר החיים הקדושי ויקרא כג, טו).

מטעם זה ה' העביר את ישראל בשבעה מקומות לאחר שהוציאם ממצרים שנאמר "במדבר בערבה מול סוף בין פארן ובין תפל ולבן ונחצרת ודן וזב" (במדבר א, א) שהם כנגד שבע דרגות הטומאה אשר בכוננת ה' יתברך היה להכניעם בכוח התורה (הרמ"ד וואלי דברים אות א על הפסוק 'אלה הדברים אשר דבר משה'). בלעם הרשע היה יונק את נבואתו מתוך שבעה שערים והיכולות של גהינום המלאים עקרבים נחשים וחושך (תיקוני זוהרי תיקונא שבעין דף קכח ע"ב ד"ה והכי אינון מסטרא אחרא). וכיון שבלעם הכיר את 'שבעת כוחות הטומאה', לכן עשה את כל מעשיו בשביעות' על מנת לבוא על ישראל עם אותם 'שבעה כוחות הטומאה' שנאמר "ויאמר בלעם אל בלק דוד פרשת בלק ד"ה ויאמר בלעם אל בלק). ובלק אכן בנה את שבעת המזבחות כנגד שבע כוחות הטומאה שנאמר "ויעש בלק כפאשר דבר בלעם" (במדבר כג, ב) (שושן סודותי תלמיד הרמב"ן אות ריד).

כשעם ישראל באו אל ארץ כנען היו יושבים בה שבעה עמים שונים שהם הכנעני, החיתי, האמורי, החיוי, הפרזי, היבוס, הגרגשי. לכן הארץ נקראה בשם 'ארצות' שנאמר "וינתן להם ארצות גוים ועמל לאמים יירשו" (תהלים קה, מד) (ספר 'גבורות ה' למחר"ל פרק סד ד"ה הגון ה' וצדיק). הארץ נקראה תמיד 'ארץ שבעת העממין' על שם, כי בכניסת ישראל לארץ והריגת יושביה בטלו שבעת כוחות הקליפה והורע כוחה של הטומאה. אז התרבה קדושתה של הארץ היפך הטומאה ששרתה בה בתחילה (זרע שמשון פרשת וילך דף קלו ע"ב טור ב ד"ה פסוק הנך שוב). ועוד על שבעת כוחות הטומאה הללו רמז שמשון הגיבור לדלילה כאשר אמר לה שאם יקשרו אותו בשבעה חבלים לחים יסור כוחו שנאמר "וינתאמר דלילה אל שמשון הגידה נא לי במה כחך גדול ובמה תאסר לענותך: ויאמר אליה שמשון אם יאסרני בשבעה יתרים לחים אשר לא תרבו וחקלתי וקליתי כפאחד האדם" (שופטים טו, ו-ז) "בשבעה יתרים לחים" – שהם כנגד כל שבעת כוחות היצר הרע (ישראל קדושים לחווה מלובלין דף יג ע"ב ד"ה ושמשון שרצה להשיב).

וכאשר הכהן גדול היה מנה את הדמים על הפרוכת ביום הכיפורים, הוא היה מנה אחת למעלה ושבע למטה. כאשר ה'שבע' למטה היו כנגד היצר הרע שיש לו שבעה שמות, שהם במדרגה זו למעלה מזו והם אלו שחלילה מורידים את האדם 'למטה' בכל שבעת ימי השבוע. והיה הכהן עושה הזאה אחת למעלה כנגד היצר הטוב שהוא בעל שם אחד, אשר גובר על 'השבע' התחתונות. לכן היה מונה את ההזאה 'האחת' שלמעלה עם כל אחת משבע ההזאות שלמטה כפי שאמרו רבותינו "ולא היה מתכוון להזות לא למעלה ולא למטה, אלא כמצליף. וכך היה מונה, אחת, אחת ואחת, אחת ושתיים, אחת ושלוש, אחת וארבע, אחת וחמש, אחת ושש, אחת ושבע" (משנה מסכת יומא פרק ה משנה ג ד-ה). ולטעם זה גם לא היה הכהן זורק למטה ממש ולמעלה ממש, כי העיקר היתה כוונתו (תורת העולה להרמ"א חלק ג פרק חמישים ותשע דף נב ע"ב). ועליהם אמר שלמה המלך "פי שבע יפול צדיק וקם" (משלי כד, טו) כלומר שכאשר יפיל האדם את שבע כוחות היצר הרע, אז על ידי זה יתקיים 'יקם' לצד הקדושה (ברית אברהם למגיד מזלזאץ תלמיד הרי מזלזאטוב פרשת ויגש על הפסוק 'ויקם יעקב מבאר שבע ד"ה וז"ש ויקם).

העיר יריחו נבנתה על שבעה כוחות הטומאה ויהושע בן נון שיבר אותם

כל שבעת העמים שישבו בארץ ישראל היו מכוונים כנגד שבעת כוחות הטומאה (עמ"י זרע שמשון פרשת וילך דף קלו ע"ב טור ב ד"ה פסוק הנך שוב). והאמורים שישבו בארץ והכירו את כוחות הטומאה, גם בנו את העיר יריחו על שבע דרגות הטומאה שבקליפה שכנגד שבע ההיכולות שבטומאה (מגלה



עמוקות – רני"ב אופנים' אופן רמ, 'מדרש תלפיות' למחבר 'שבת מוסר' ערך 'יריחו'. **לכן הם עשו יריחו שבע חומות בנויות שהיו כנגד הטומאה ממש** (זבחי שלמים' לרי' משה קורדובירו בביאור תפילת מוסף דף כה ע"ב ד"ה אוחילה לאל הנה היחוד). **משום כך יריחו היתה קשה לכיבוש יותר מכל העיריות והכרכים של ארץ ישראל** (ראה רש"י ספר יהושע פרק ב פסוק א ד"ה ראו את הארץ) (מגלה עמוקות – רני"ב אופנים' לרי' נתן נטע שפירא אופן רמ, 'מדרש תלפיות' לבעל שבט מוסר ערך 'יריחו') **כי היא היתה גאורה ומסוגרת** (זבחי שלמים' בביאור תפילת מוסף דף כה ע"ב ד"ה אוחילה לאל הנה היחוד) **על ידי 'הקליפה' שנאמר "יריחו סגרת ומסגרת מפני בני ישׂרָאֵל"** (יהושע ו, א) (מנחת אהרן' על טעמי המצוות לרי' יעקב פארדו כלל יז אות ט).

אז יהושע חיבר את השבח 'עלינו לשבח' (זבחי שלמים' בביאור תפילת מוסף דף כה ע"ב ד"ה אוחילה לאל הנה היחוד) **עד התיבות 'מתחת אין עוד'** (ורגל ישרה' למחבר' יבני יששכר' מערכה י אות מט ד"ה יהושע תיקן) **שהוא שבח נורא מאד** (מורה באצבע' להחיד"א סימן ב, לה) **מלא רמזים** (סדר היום' לרי' משה בן מכיר בפרק 'כוונת עלינו ד"ה ויאמר אלינו לשבח) **וסודות עליונים** (סדר היום' לרי' משה בן מכיר בפרק 'כוונת עלינו ד"ה ויאמר אלינו לשבח, 'מורה באצבע' להחיד"א סימן ב, לה). **והיות וכוחו של שבח זה גדול** (סדר היום' לרי' משה בן מכיר בפרק 'כוונת עלינו ד"ה ויאמר אלינו לשבח), **לכן יהושע רצה על ידי אמירתו לשבר ולקצץ את הקליפות**. ורמז בו יהושע את שמו (זבחי שלמים' בביאור תפילת מוסף דף כה ע"ב ד"ה אוחילה לאל הנה היחוד) **בתיבות 'עלינו' 'שלא' 'ולא' 'הוא' – שהם ראשי תיבות 'הושע'.** כאשר הוא השמיט מהרמז את האות י' שבשמו, וגם כתב את הרמז למפרע כלומר שאותיות שמו מופיעים מהסוף להתחלה כך 'ע-ש-ו-ה' – **וכל זה היה מפני הענווה שהיתה בו** (ורגל ישרה' למחבר' יבני יששכר' מערכה י אות מט ד"ה יהושע תיקן, 'סדר היום' בפרק 'כוונת עלינו ד"ה ויאמר אלינו לשבח).

יהושע הקיף את העיר יריחו שבע הקפות כדי לשבר את שבע הקליפות (זבחי שלמים' לרי' משה קורדובירו בביאור תפילת מוסף דף כה ע"ב ד"ה אוחילה לאל הנה היחוד) **ועשה זאת דווקא ביום השביעי הוא יום השבת**, שנאמר **"וסבתם את העיר כל אנשי המלחמה הקיף את העיר פעם אַחַת כֹּה תַעֲשֶׂה שְׁשֶׁת יָמִים: וְשִׁבְעָה כְּהֵנָּה? וְשָׂאוּ שִׁבְעָה שׁוֹפְרוֹת הַיּוֹבְלִים לִפְנֵי הָאָרוֹן וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי תִסְבּוּ אֶת הָעִיר שִׁבְעַת פְּעָמִים וְהַכְּהֵנִים יִתְקְעוּ בְּשׁוֹפְרוֹתָם"** (יהושע ו, ג – ד) (מנחת אהרן' על טעמי המצוות לרי' יעקב פארדו כלל יז אות ט). **ואז יהושע אמר את השבח של 'עלינו לשבח' ישר והפוך שבע פעמים במשך שבעת הימים, ובהם הפיל את שבע חומות העיר יריחו** (סדר היום' לרי' משה בן מכיר בפרק 'כוונת עלינו ד"ה ויאמר אלינו) **והכניע את כוח 'הקליפה' שהיתה מוחזקת בעיר "עד הַיְסוֹד בָּהּ"** (תהלים קלו, ז) (מנחת אהרן' לרי' יעקב פארדו כלל יז אות ט). **ומטעם זה גם תיקנו להקיף עם לולבים בשבעת ימי חג הסוכות, על מנת להקדים רפואה למכה לעתיד לבוא, כי על ידי מצות סוכה ולולב יהיו ישראל ניצולים מגוג ומגוג שנפילתו תהיה ביום השביעי של חג הסוכות.** לכן יום זה נקרא 'הושענא רבא' על שבו יהיו כבר ניצולים מכל שבעים האומות שעליהם ימלוך גוג ומגוג (זכר דוד' לרי' דוד זכות ממודינא מאמר ג פרק פב דף רסג ד"ה וענין מלחמה ההיא).

בשבע ההקפות שעשה יהושע הוא כיון גם לשבע השמות שבשם הקדוש בן מ"ב אותיות (ורגל ישרה' למחבר' יבני יששכר' מערכה י אות מט ד"ה יהושע תיקן), **שבעותן שיבר את שבע הקליפות** (זבחי שלמים' בביאור תפילת מוסף דף כה ע"ב ד"ה אוחילה לאל הנה היחוד). **לכן השם הראשון בתוך שם מ"ב הוא שם 'אב"ג ית"ץ' שהוא יוצא גמטריא התיבות 'עלינו לשבח' כנגד השבח שתיקן יהושע** (ורגל ישרה' מערכה י אות מט ד"ה יהושע תיקן, 'זבחי שלמים' בביאור תפילת מוסף דף כה ע"ב ד"ה אוחילה לאל הנה היחוד). **ויש בשבח 'עלינו לשבח' כוח לכל דבר וענין והצלה מצורה וצוקה שלא תבוא, על ידי שאומרים אותו ישר והפוך** (סדר היום' בפרק 'כוונת עלינו ד"ה ויאמר אלינו לשבח. ראה 'שומר ישראל' להחיד"א מתוך ספרו 'עבודת הקדוש' סימן ב, א) **וטוב לכוון אז בשעת קריאתו בשבע שמות של שם מ"ב הקדוש** (זבחי שלמים' בביאור תפילת מוסף דף כה ע"ב ד"ה אוחילה לאל הנה היחוד). **ולגודל מעלתו של 'עלינו לשבח' תיקן רבן יוחנן בן זכאי לאומרו אחר התפילה** (מורה באצבע' להחיד"א סימן ב, לה), **וצריך לאומרו באימה ביראה בכונה בשמחה ובעמידה** (מורה באצבע' להחיד"א סימן ב, ט).

שבעת כוחות הקדושה עומדים כנגד שבעת כוחות הטומאה

הטומאה עומדת מול הקדושה, בבחינת "גם את זה לעמית זה עשה האלקים" (קהלת ז, יד) (ראה יאור החיים הקדוש' שמות יא, ה), **לכן כנגד שבעה היכולות הטומאה ישנם שבעה היכולות של קדושה, והם: לבנת הספיר, עצם השמים, נוגה, זכות, אהבה, רצון, קודש הקודשים** (וזהו בראשית דף מא ע"ב - מה ע"א). **ויעקב אבינו ראה את שבעת היכולות הקדושה וכנגדם את שבעת היכולות הטומאה, כפי שנרמז בפסוק "ויצא יעקב ממצר שבע וילך תרנה" (בראשית כח, ז) כלומר שיצא יעקב אבינו משבעת היכולות הקדושה, ואז בחלום 'הסולם' היה יכול לראות את שבעת היכולות הטומאה שכנגדם. ולכן מיד אחרי שהתעורר נאמר "ויירא וילאמר מה נזרא המקום הזה" (בראשית כח, יז). וכן ראה משה רבינו את אותם היכולות, כפי שאמר לה' "אֲדֹנָי ה' אֵתָהּ הַחִלּוֹת לְהַרְאוֹת אֶת עַבְדְּךָ אֶת נְדָלְךָ וְאֶת יָדְךָ הַחֲזִיקָה" (דברים ג, כג) כלומר אתה כבר הראת בעבר את אותם היכולות קדושה והיכולות טומאה לאדם אחר – הוא "עבדך" יעקב (מגלה עמוקות – רני"ב אופנים' אופן קלד).**

קליפתו של עשו היא שבעת כוחות הטומאה, וכן הס"מ שרו של עשו הוא היצר הרע בעל שבע השמות. ומטעם זה כאשר יעקב אבינו גש את עשו הוא השתחוה לפניו **"שִׁבְעַת פְּעָמִים"** שנאמר **"וְהוּא עָבַר לְפָנָיִם וַיִּשְׁתַּחֲוֶה אֶרְצָה שִׁבְעַת פְּעָמִים עַד גִּישׁוֹ עַד אַחֲרָיו"** (בראשית לג, א), **כשבכל השתחויה הוא עקר כוח טומאה אחד של עשו והחליש אותו** (מגלה עמוקות -רב אופנים' לרי' נתן נטע שפירא אופן קצב עיי"ש) **על ידי שהגביר עליו כוח אחד משבעה כוחות הקדושה שכנגדם** (יתורת המגיד מולאטשוב' פרשת וישלח על הפסוק 'וישתחו ארצה שבע פעמים'). **וכן היה עם רב אחא בר יעקב בזמן הגמרא שהכניע מזיק בדמות נחש עם 'שבעה ראשים' שהם כנגד אותם שבעת כוחות הטומאה.** ועשה זאת על ידי שהשתחוה שבע פעמים על הארץ, ובכל פעם שהשתחוה הוא הוריד ראש אחד של המזיק (ראה גמי קידושין דף כט ע"ב) (מגלה עמוקות -רב אופנים' לרי' נתן נטע שפירא אופן קצב עיי"ש) **על ידי שהמשיך והגביר את שבעה כוחות הקדושה כנגד כל אחד משבעה כוחות הטומאה** (יתורת המגיד מולאטשוב' פרשת וישלח על הפסוק 'וישתחו ארצה שבע פעמים'). **ועל רב אחא בר יעקב רמזו את הפסוק "כִּי שִׁבְעָה יְפֹל צְדִיק וְקָם" (משלי כד, טז), ואת כוחו לעשות כן קיבל מיעקב אבינו כפי שנרמז הדבר בשמו רב אחא בר יעקב** (מגלה עמוקות -רב אופנים' לרי' נתן נטע שפירא אופן קצב עיי"ש).

וכן הוא כאשר האדם נפטר, יש שבע 'כתות' של טהרה וכנגדם שבע 'כתות' של טומאה, וכל כת רוצה להוליד עמה את המת – אלו לגן עדן ואלו לגיהנום (מדרש תלפיות' ענף הקפות ד"ה סוד ההקפות וענין ענף וידוי ד"ה כת הרב). **ואז יודעי דבר עושים שבע הקפות סביב המת** (מדרש תלפיות' ענף הקפות ד"ה סוד ההקפות וענין ענף וידוי ד"ה כת הרב) **על ידי עשרה חכמים או זקנים** (יאור צדיקים' למהר"ם פאפירש פרק כה דף סד ע"א ד"ה וכבר כתבו הראשונים) **בשביל להכריח את שבע כוחות הטומאה מהמת, כאשר בכל הקפה מזכירים שם אחד משמות מ"ב הקדושים** (מדרש תלפיות' ענף הקפות ד"ה סוד ההקפות וענין ענף וידוי ד"ה כת הרב). **ובכוח הקפות אלו מבריחים מהאדם גם את כל המזיקים שנולדו לו מחמת עוון הקרי** (יאור צדיקים' למהר"ם פאפירש פרק כה דף סד ע"א ד"ה וכבר כתבו הראשונים' וכפי המקובל בזמן קדום בידי חכמי ארץ ישראל) **המבקשים להידיבק בו לאחר מותו** (מדרש תלפיות' ענף הקפות ד"ה סוד ההקפות וענין ענף וידוי ד"ה כת הרב), **לחפוף את קברו ולצערו.** ואומרים בכל הקפה את מזמור צ"א בתהלים הנקרא 'שיר של פגעים' וכן את הפסוק **"וְלִבְנֵי הַפִּילֵשִׁים אֲשֶׁר לְאַבְרָהָם נָתַן אֲבָרָהָם מִתְּנַת וַיִּשְׁלַחֵם מֵעַל יִצְחָק בְּנוֹ בְּעוֹדְנוֹ חַי קְדָמָה אֶל אֶרֶץ קְדָם"** (בראשית כו, ו) (יאור צדיקים' למהר"ם פאפירש פרק כה דף סד ע"א ד"ה וכבר כתבו הראשונים') (להרחבה בענין המזיקים של עוון הקרי ראה מאמרנו לפרשת יושב – שמירת ברית קודש).



'שבעה ימים' מסוגלים להסיר את הרע או להחיל את הקדושה

והנה יש כוח במציאות של 'שבעה ימים' או להסיר את הרע או להחיל את הקדושה. כך הוא באדם מצורע – שצריך בכל אופן הקָּרָר של שבעה ימים, אף על פי שיכול להיות שכבר התמעטה הצרעת מרגע שפנה והלך המצורע מהכהן. וכן באישה נדה – הרי היא טמאה שבעת ימים ואפילו אם הפסיק דמה. וכן הוא בבהמה – שאינה ראויה לקָּרָר עד אחר שיעברו שבעה ימים מלידתה. וכן במילת הבן – צריך שיעברו שבעה ימים על הבן לפני שימולו אותו ביום השמיני (באר מים חיים: לר' חיים טירר מצ'רונביץ' פרשת נח ד"ה גם יאמר וישלח). וגם בעניין הלבנה – ישנם שלא מברכים על הלבנה בשבעת הימים הראשונים כיוון שדבק בה כוח החיצוני (מדרש תלפיות' למחבר 'שבת מוסר' ענין ברכת הלבנה ד"ה ועיי' כתב המגיד). והמטרה בכלם היא שתחול עליהם 'הקדושה' כמו בברית מילה או שילך מהם 'הסטרא אחרא' כמו בשחיטת ולד בהמה, מצורע, נדה (באר מים חיים: לר' חיים טירר מצ'רונביץ' פרשת נח ד"ה גם יאמר וישלח) וברכת הלבנה. והכל מכוח סגולת 'שבעת הימים' שעוברים (להרחבה על כוחות החיצוניים הדבוקים בירח ראה מאמרו לפרשת וילך – סימכת יהושע בן נון).

לכן כאשר ראה נח שהפסיק המבול הוא המתין שבעה ימים ורק אז שלח את היונה לראות אם תמצא מנוח לכף רגלה, וכך לדעת שירדו המים והסתיים המבול (ראה רש"י בראשית ח, ט). אך היונה חזרה אליו כי "ולא מצאָה היונה מנוח לכף רגלה" (בראשית ח, ט). היות שעדיין היה העולם ברשות 'הקליפות'. אז נח המתין עוד שבעה ימים ושלח את היונה שוב פעם שנאמר "ויקח עוד שְׁבַעַת יָמִים אַחֲרָיִם וַיִּסֹּף שַׁלַּח אֶת הַיּוֹנָה מִן הַתֵּבָה" (בראשית ח, ט). ונח המתין "שְׁבַעַת יָמִים" נוספים אפילו שכבר החסירו לפני כן המים, על מנת שתוסר כוח 'הקליפה' הקשה ויטהר העולם ואז ממילא תוכל היונה למצוא מנוח לכף רגלה. וכך אכן היה שנאמר "ותבא אֵלָיו הַיּוֹנָה לֵעֵת עֶרְבָה וְהָיָה עִלָּהּ זַיִת טָרֵף בְּפִיהָ וַיֵּדַע נֹחַ כִּי קָלוּ הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ" (בראשית ח, יא). וכיון שאף על פי כן העולם עדיין לא נטהר מכל מכל, לכן נח חיכה עוד שבעה ימים אחרים שנאמר "ויקח עוד שְׁבַעַת יָמִים אַחֲרָיִם וַיִּשְׁלַח אֶת הַיּוֹנָה וְלֹא יָסְפָה שׁוּב אֵלָיו עוֹד" (בראשית ח, יב) (באר מים חיים: פרשת נח ד"ה גם יאמר וישלח).

ובשבעת ימי חג הסוכות היו מביאים ערבות וזוקפים אותם סביב המזבח שבמקדש כשראשיהם כפופים על גבי המזבח, והיו תוקעים ומריעים בשופרות ומקיפים את המזבח פעם אחת בכל יום משבעת ימי הסוכות (ראה משנה סוכה ד, ה). והטעם שהיו עושים הקפות אלו בחג הסוכות, לפי ישראל היו מקריבים בכל יום מימי הסוכות קרבנות של פרים בסדר יורד, שלש עשרה פרים ביום הראשון ושנים עשר פרים ביום השני וכן הלאה עד שהקריבו סך הכל שבעים פרים כנגד שבעים אומות העולם. פרים אלו היו מעין 'פרנסה' לטובתם והנאתם של שבעים השרים הרוחניים של האומות במרומים. ומשום שהיה חשש כי על ידי מה שניתן לשרים הרוחניים של האומות הם יישלחו את ידיהם ב'קודש', לכן ישראל היו עושים בכל יום משבעת ימי הסוכות הקפה סביב המזבח וזה היה מהווה מחיצת קדושה להגן עליהם (זכר דוד: לר' דוד זכות ממודינא מאמר ג פרק עח דף רג ד"ה וירא ויפתח).

מנין ה'שבע' נמצא בדברים רבים בקדושה ובטבע יצירת העולם

כל דבר שהוא מנוי לשבעה חביב לפני הקב"ה. ו'בנין אב' לכך היא 'התורה הקדושה' שחביבה חיבה יתירה, ועליה נאמר "חֲצֵבָה עֲמוּנֵיהָ שְׁבַעָה" (משלי ט, א) כנגד שבעה ספרים שיש בה (הקדמה לספר 'סימכת חכמים' לר' נפתלי כץ דף כא ע"א טור א). ואלו הם הספרים חומש בראשית, חומש שמות, חומש ויקרא – הרי הם שלשה ספרים. חומש במדבר עד הפסוקים "וַיְהִי בְּנִסְעֵ הָאָרֶץ וַיֵּאמֶר מֹשֶׁה קוּמָה ה' וַיִּפְצוּ אֵיבֹרֶיךָ וַיִּנְסוּ מִשְׁנֹאֶיךָ מִפְּנֵיךָ: וַיִּבְרָחָה יֵאמֶר שׁוֹבָה ה' רַבְבוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל" (במדבר י, לה – לו) – הרי הוא ספר רביעי. שני הפסוקים הללו בפני עצמם – הרי הם ספר חמישי, לכן יש אות נ' הפוכה לפני ואחרי שני הפסוקים הללו בכדי להבדיל אותם כספר נפרד. אחרי שני הפסוקים הללו עד סוף חומש במדבר – הרי הוא ספר שישי. חומש דברים – הרי הוא ספר שביעי (עפ"י גמ' שבת דף קטו ע"ב – קטו ע"א. ראה רש"י משלי ט, א). וכן לתורה הקדושה ישנם שבעה שמות – חוקים, משפטים, תורה, מצוה, עדות, תושיה, ספר הברית (ורבינו אפרים על התורה: פרשת יתרו על הפסוק 'מזבח אדמה תעשה לי').

ישנם שבעה רועים לעם ישראל – אדם, שת, מתושלח, אברהם, יצחק, יעקב, דוד (גמ' סוכה דף נב ע"ב). היו שבעה ענני כבוד – שהקיפו את עם ישראל במדבר, אחד בכל ארבעה צדדים אחד ממעל ואחד מתחת ועוד אחד שהלך לפני המחנה. עננים אלו הגינו על ישראל מפני כל מיני מזיקים ומקטרגים (מדרש תנחומא: פרשת בשלח אות א) וכן מאויר הטומאה, כי הם היו מאויר 'השכינה הקדושה' שדחקה את רגלי הטומאה וגרמה להשראת השכינה בישראל (בית מועד: דרוש תשיעי ליום ראשון של סוכות דף פט ע"ב ד"ה והסבה העליונה). קדושת הרגלים היא שבעה ימים – כל רגל יש לו קדושת 'שבעה ימים' לתשלומים של קרבן שלמי החגיגה בבית המקדש, כולל חג השבועות שעל אף שהוא רק יום אחד הרי שיש לו תשלומים לקרבן חגיגה בכל שבעת הימים שאחריו (ראה גמ' חגיגה דף יז ע"א) (הקדמה לספר 'סימכת חכמים' דף כא ע"א טור א). וכן עתיד הקב"ה לעשות לכל צדיק וצדיק שבע חופות לפי כבודו שנאמר "וּבְרָא ה' עַל כָּל מְכוּן הַר צִיּוֹן וַעַל מִקְרָאָהּ עֵנַן יוֹמָם וְעֵשֶׁן וְנֹגַהּ אֵשׁ לְהִבָּה לְלִילָה כִּי עַל כָּל כְּבוֹד חֲפָה" (ישעיה ד, ה) (גמ' בבא בתרא דף עה ע"א שם ר' יוחנן. ראה רש"י שם ד"ה עני יומם).

היו שבעה אנשים טהורים שלא שלט בהם יצר הרע – אברהם, יצחק, יעקב, חנוך, משה, ישי, דוד (ישמון הטוב וזקן אהרן' בחלק זקן אהרן פרשת חקת דף סה ע"א טור ב ד"ה ירבי חנוך בן פוזי). שבעה שלבים עוברים על האדם במשך חייו ועליהם אמר שלמה המלך שבע פעמים "הַבֵּל" בפסוק "הַבֵּל הַבְּלִים אָמַר קִהְלֵת הַבֵּל הַבְּלִים הַבֵּל הַבֵּל" (קהלת א, א) כאשר התיבה "הַבְּלִים" היא כנגד שניים. ואלו הם השלבים – בן שנה, בן שלש, בן עשר, בן עשרים, כאשר האדם נושא אשה, כאשר הוא מביא בנים, וכשהוא מזקין (קהלת רבה' א, ב ד"ה הבל הבלים. ועיי' מהו כל שלב). וכן יש בגוף שבעה שערים לנפש האדם – שתי אזנים, שתי עיניים, שני נחיריים והפה (ורבינו אפרים על התורה: פרשת בראשית על הפסוק 'ויצר ה' אלוקים', 'טעמי המצוות' לר' מנחם רקנאטי מצוות עשה מצוה לשבות ביום השבת ד"ה ובספר יצירה). אומות העולם הצטוו בשבע מצוות בני נח – קיום מערכת דינים, איסור ברכת השם כלומר קללה כלפי שמים, עבודה זרה, גילוי עריות, שפיכות דמים, גזל, איסור אכילת 'אבר מן החי' (גמ' סנהדרין דף נו סוף ע"א).

שבע שערים היו לעזרה בבית המקדש (משנה מדות א, ד) רוחם עשר אמות וגובהם עשרים אמה (משנה מדות ב, ב) – בצד צפון שער הניצוץ, שער הקרבן, שער בית המוקד. בצד דרום שער הדלק, שער הבכורות, שער המים. ובצד מזרח שער ניקנור (משנה מדות א, ד). הכינוי של בית המקדש היה עשוי משבעה חוטים כי ניגונו היה כלול משבעת ימי בראשית (בית מועד: דרוש שנים עשר לשמיני עזרת דף ק ע"ב ד"ה הרי ש"ד ומצותיה). שבעה קנים למנורה בבית המקדש, שהם כנגד שבעת ימי הבריאה שגם עליהם נאמר "חֲצֵבָה עֲמוּנֵיהָ שְׁבַעָה" (משלי ט, א) (ראה רש"י משלי ט, א) (זכר דוד: מאמר ג פרק צא דף רצ ד"ה ואפשר עוד שתיקנו). יש שבעה כוכבי לכת – חמה, נוגה, כוכב, לבנה, שבתאי, צדק, מאדים (טעמי המצוות' לר' מנחם רקנאטי מצוות עשה מצוה לשבות ביום השבת ד"ה ובספר יצירה) וכן שבע יבשות הסובבות את ארץ ישראל (זוהר חדש: פרשת בראשית טז דף ט ע"א ד"ה ותנא שבע שמות, זוהר פרשת וארא דף ל ע"ב) שכפי הנראה הן יבשות אפריקה, אסיה, אמריקה הצפונית, אמריקה הדרומית, אירופה, אוסטרליה ואנטרקטיקה.

כל מה שהוא שביעי הרי הוא חביב מקודש ומעולה יותר מכולם

ה' יתברך אוהב את מה שהוא 'שביעי' כפי שנרמז בפסוק "שבע ביום הללתיך על משפטי צדקך" (תהלים קט, קסד) (ספר רזיאל המלאך דף יב ע"ב ד"ה שבע ביום). וזה לפי שה' ברא את העולם בששה ימים ואילו 'וביום השביעי שבת וינפש' (בראשית לא, יז) לפיכך חיבב את השביעי (מאורי אורי' לר' מאיר ביקיאים פרשת בא ד"ה והנה יש לשית לב). לכן הוא ברא שבעה רקיעים – וילון, רקיע, שחקים, זבול, מעון, מכון, ערבות (ראה גמי' חגיגה דף יב ע"ב). וברקיע השביעי הנקרא ערבות שוכן מלך אל חי רם ונישא שנאמר "סלו לרכב בערבות בנה שמו" (תהלים סח, ה) (ילקוט שמעוני פרשת יתרו רמז רע, רזיאל המלאך דף יב ע"ב ד"ה שבע ביום). וכן היו שבעה דורות בתחילת הבריאה – אדם, שת, אנוש, קינן, מהללאל, ירד, חנוך. ועל האחרון שהוא השביעי נאמר "וינתהלך הנוף את האלהים ואיננו פי לקח אתו אלהים". באבות – אברהם, יצחק, יעקב, לוי, קהת, עמרם ומשה. ועל משה שהוא השביעי נאמר "ומשה עלה אל האלהים" (שמות יט, א) (ילקוט שמעוני פרשת יתרו רמז רע, עיי"ש עוד) שעל ידו ניתנה התורה (הקדמה לספר יסמיכת חכמים' לר' נפתלי כץ דף ח ע"א טור א ד"ה ואחר כלאים). וכן בבניו של ישי – אליאב, אבינדב, שמעא, נתנאל, דדי, אצם, דוד. ודוד השביעי הוא החביב מכולם (ילקוט שמעוני לר' שמעון הדרשן מפרנקפורט פרשת יתרו רמז רע, ועיי"ש עוד בה).

בימי השבע – ראשון, שני, שלישי, רביעי, חמישי, שישי, שבת. ועל האחרון שהוא השביעי נאמר "ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אתו" (בראשית ב, א), ובחדשים – ניסן, אייר, סיון, תמוז, אב, אלול, תשרי. ותחילת החודש השביעי שהוא תשרי התקדש שנאמר "ויברך את השביעי באחד לחדש מקרא קדש יהיה לכם פל מלאכת עבדה לא תעשו יום תרועה יהיה לכם" (במדבר כט, א) (מדרש רבה' ויקרא כט, ט, ילקוט שמעוני פרשת יתרו רמז רע). וכן במקדש היו שבע מחיצות זו לפניו מזו ואחת יותר קדושה מחברתה – הר הבית, עזרת נשים, עזרת ישראל, עזרת כהנים, אולם, היכל, קודש הקודשים. וקודש הקודשים הוא המקודש ביותר שאליו הורשה להיכנס רק כהן גדול פעם אחת בשנה (מצודת דוד' על טעמי המצוות להרדב"י מצוה דש). ועוד ישנם שבעה סוגי חכמות (רבינו בחיי שמות כה, לא ד"ה ויעל דרך השכל) שלהן שימוש בכמה חלקים של התורה – חכמת ההגיון, חכמת המספר, חכמת המדות, חכמת הטבע, חכמת התכונה, חכמת הניגון, חכמת האלוקות. כאשר כל שש החכמות הראשונות הן סולם לעלות לחכמת האלוקות השביעית, שעיקר כל המצוות בתורה ותכליתן להגיע לחכמה הזאת השביעית של ידיעת ה' יתברך (רבינו בחיי' בביאורו לפרקי אבות סוף פרק ג' ועיי"ש בביאורו של כל החכמות).

וכן הוא במועדים – יש ששה ימים טובים שהם נחשבים כמו "ששת ימי החול" ביחס ליום הכפורים, ואלו הן: יום א' וז' של פסח, חג שבועות, יום א' של ראש השנה, יום א' של סוכות ויום שמיני עצרת – ויום הכפורים הוא היום טוב השביעי שנחשב כמו יום שבת קודש'. לכן כל הימים טובים נקראים "שבתון" (ויקרא כג, כד, ויקרא כג, לט) והותרה בהם מלאכת אוכל נפש, ואילו יום הכפורים נקרא "שבת שבתון" (ויקרא טז, לא, ויקרא כג, לב) ולא הותרה בו שום מלאכה כלל וכלל וגם לא מלאכת אוכל נפש. וזה גם מהות שמו "שבת שבתון" שפירושו "שבת" לכל שאר המועדים הנקראים "שבתון" (בהקדמה לספר יסמיכת חכמים' דף יב ע"ב טור א). מטעם זה מתחילים להפריש כהן גדול שבעה ימים קודם יום הכפורים (ראה משנה יומא א, א) כי קדושת יום הכפורים היא כמו קדושת יום השבת לאחר ששת ימי המעשה (הקדמה לספר יסמיכת חכמים' דף יב ע"ב טור ב, הקדמה לספר יסמיכת חכמים' דף יב ע"ב טור א ד"ה והביא הגאון בשם מהרש"א).

השמיטה היא בשנה 'השביעית' המרמזת לאלף השביעי של העולם

וגם בשנים – השנה השביעית היא חביבה (פרקי דרבי אליעזר' סוף פרק יח, 'מדרש רבה' ויקרא כט, ט, ילקוט שמעוני פרשת יתרו רע) ומחמת חביבותה ניתן דווקא בה מצוות 'השמיטה' (הקדמה ליסמיכת חכמים' דף ח ע"א טור א ד"ה וזה הוא כוונת), שיש במצוה זו חכמה גדולה ונפלאה (יעיר מקלט' על טעמי המצוות פרשת בהר אות שכו) וסודות התורה תלויים בה (צרוך המור' פרשת בהר ד"ה ולפי הסתרה), והיא מלמדת על שנות העולם ותכלית הבריאה. שכשם שעושים אחת לשבע שנים שמיטה כך עתיד הקב"ה לעשות 'שמיטה' לעולם ליום אחד' שימשך אלף שנה (ותנא דבי אליהו' אליהו רבא פרק ב, א), והוא יהיה בסיום ששת אלפים שנה של קיום העולם (ותנא דבי אליהו' אליהו רבא פרק ב, א, גמי' סנהדרין צז ע"א בשם רב קטינא, ירקנטאי' פרשת בהר ד"ה וידבר ה', ספר 'ציוני' פרשת בהר ד"ה בהר סיני, 'מצודת דוד' להרדב"י מצוה רחף), ב'אלף השביעי' לבריאה (גמי' סנהדרין דף צז ע"א בשם רב קטינא, ספר 'ציוני' פרשת בהר ד"ה בהר סיני, 'מצודת דוד' מצוה רחף) הנקרא גם 'יום שכולו שבת' (גמי' סנהדרין דף צז ע"א בשם רב קטינא, ספר 'ציוני' פרשת בהר ד"ה בהר סיני, 'מצודת דוד' מצוה רחף) כי הוא עולם שכולו שבת (עפ"י ותנא דבי אליהו' אליהו רבא פרק ב, א).

בשנת השמיטה שבאה לאחר שש שנים, יש גם את מצות 'שמיטת כספים', לפי שראוי להניח בשנת השמיטה את ענייני העולם הזה כפי שהם יונחו ב'עולם הבא' (יטעמי המצוות' לרבינו מנחם הבבלי מצוות לא תעשה מצוה רעב) שעתידי להיות באלף השביעי לבריאת העולם (הקדמת המחבר לספר יסמיכת חכמים' דף ח ע"ב טור ב). וכיון שהשמיטה מכוונת כנגד האלף השביעי של העולם, לכן החמירו בשמיטה יותר מכל חיבי לאוין והעובר עליה חייב גלות כמו על איסור עריות. ואז אם האדם יתחייב גלות ממילא הארץ תשבות שנאמר "אז תרצה הארץ את שבתיה כל ימי השפמה ואתם בארץ איביכם אז תשבת הארץ והרצת את שבתיה" (ויקרא כו, לד) (ירקנטאי' על התורה פרשת בהר ד"ה וידבר ה'), שיהיה באלף השביעי (יע"ש הדעת טוב - מאמרים לר' חיים וייטאל פרשת וארא ד"ה ולכן צריך שנבאר) (להרחבה על האלף השביעי שהוא העולם הבא ראה מאמרינו לפרשת האזינו – יחיי העולם הבא).

וכיון ששנת השמיטה מכוונת כנגד האלף השביעי בבריאה, הרי מעלת השבתות בשנת שמיטה הם כמו האלף השביעי ממש. לכן הותר לחכמים למסור לתלמידים את 'שמו המפורש' של ה' יתברך (ראה גמי' קידושין דף עא ע"א בשם ר' יוחנן) רק בשבת שבתוך שנת השמיטה (פרי צדיק' לר' צדוק הכהן מלובלין פרשת בהר ד"ה בבעל הטורים). מטעם זה גם נסמך 'מעשה המקללי שבסוף 'פרשת אמור' ל'פרשת בהר' הפותחת בעניין השמיטה – לפי שהמקלל השתמש בשם המפורש באיסור, והתורה רמזה שיהיה מותר ללמד את 'שם המפורש' ולמסור לתלמידים רק בשנת שמיטה (בעל הטורים' ויקרא כה, א) שהיא כנגד האלף השביעי (פרי צדיק' לר' צדוק הכהן מלובלין פרשת בהר ד"ה בבעל הטורים) שבה תבטל הנהגת השרים הרוחניים 'החיצוניים' במרומים (זכר דוד' מאמר ג' פרק ח דף נז ד"ה ויום קדוש הוא) וייהפך כל העולם לקרוא בשם ה', ויהיה ה' אחד ושמו אחד (מאורי אורי' פרשת חיי שרה ד"ה וינלע"ד בהקדמים) שנאמר "ונשגב ה' לבדו ביום ההוא" (ישעיה ב, יא) (גמי' סנהדרין דף צז ע"א בשם רב קטינא), במהרה בימינו, אמן.

העלון גם לעילוי נשמת: יצחק בן רבקה ז"ל	העלון גם לעילוי נשמת: הרב יצחק שלמה בן שרה ז"ל	העלון גם לעילוי נשמת: ת.נ.צ.ב.ה.	העלון גם לעילוי נשמת: מאיר בן משה ז"ל, יונה בן שמואל ז"ל, ברטה בתה בת מאיר ז"ל, חיים בן לייב ז"ל, מרים בת שמואל ז"ל	העלון גם לעילוי נשמת: ת.נ.צ.ב.ה.	העלון גם לעילוי נשמת: שרה סילבי בת עזיזה ז"ל	העלון גם לעילוי נשמת: ת.נ.צ.ב.ה.	העלון גם לעילוי נשמת: ציונה שושנה בת חנה במון ז"ל	העלון גם לעילוי נשמת: אליהו בן גוקר הי"ד	העלון גם לעילוי נשמת: שרה ברטווי יספה רום רחמיאל יספה	העלון גם לעילוי נשמת: אהרן בן עזיזה ז"ל	העלון גם לעילוי נשמת: ארלט עליה בת פורטון מסעודה ז"ל	העלון גם לעילוי נשמת: רחל בת גרשון הנוולת משרה	העלון גם לעילוי נשמת: אשת דוד ז"ל	העלון גם לעילוי נשמת: רחל בת גרשון הנוולת משרה	העלון גם לעילוי נשמת: אשת דוד ז"ל	העלון גם לעילוי נשמת: רחל בת גרשון הנוולת משרה	העלון גם לעילוי נשמת: אשת דוד ז"ל	העלון גם לעילוי נשמת: רחל בת גרשון הנוולת משרה	העלון גם לעילוי נשמת: אשת דוד ז"ל
--	--	----------------------------------	---	----------------------------------	--	----------------------------------	---	--	---	---	--	--	-----------------------------------	--	-----------------------------------	--	-----------------------------------	--	-----------------------------------